

TADEUSZ MICIŃSKI

Strąceni z niebiosów

TADEUSZ MICIŃSKI

Strąceni z niebiosów

Kolosseum

Ruinom podobne serce moje — ruinom ogromnym i bezkształtnym.
Mrok otulił rany moje, po lazurowych wschodach prowadzi mię zaduma w gwiazdy.
Oryonie — bracie mój — w purpurowem zarzewiu wulkanów czytający księgę przeznaczeń —
i Ty, siostrzo moja, Andromedo, przykuta do skał —
i Ty, łamiąca dłonie Kassyopeo, której córę wzięło na pożarcie złe bóstwo — miłość —
i Ty, Perseuszu, coś ujarzmił obłąkane loty swojej wyobraźni —
i Ty, Liro — i Ty, Orle — i Ty najbliższa nam grzywo Centaura —
— — o gwiazdy magowie, składający hołd wiekuistnemu Sercu! wzmocnijcie chlebem aniołów mnie — najciemniejszego z tułaczów po otchłani.

Męczennicy, których krew użyźnia bryłę ziemi — dziewice, niewinniejsze od lilij —
młodzieńcy, dzielniejsi od posągów — rozżarcie serce moje w trybularz wonności.
I wy, Geniusze, tworzący wszechład — ogień — wodę — powietrze i ziemię — eter —
gwiazdy i przeznaczenie gwiazd —
świeczniki boże siedmioramienne — skryształcie mię w klejnot wiedzy, na czarny węgiel rzućcie iskrę objawień.
Aniołowie — otom dzwon zaryty w piasku, — na wysokich górach postawcie mię bractwowie moi, abym dolinom opętany w mroku zwiastował Ducha Pocieszyciela.

O ruiny serca mego, ogromne i bezkształtne w mroku — poryte wężami cieniów,
które nie wiem dokąd zawiodą — pełne więzień i klerek na potwory, łańcuchów —
pordzewiałych od krwi i od łez —
— — Czarodzieje filtrują jady w przysionkach mych —
handlarze bronzu rozkopują łono moje —
niewolnice kupczą wdziękiem Afrodyty —
dumna młodzież rozpędza rydwany dokoła cyprysowych alej —
lecz łasice gryzą się w ciemnościach, a świerszcze sykają nad upadkiem —
i tylko gwiazdy wświecają się w sznur obłąkanych nieskończonością okien —
a niebiosy rozwinęły się nademną jako szafirowe żagle.

O przedwieczne rodzeństwo — aniołowie,
geniusze i święci — dźwignijcie księżyc z fali morza zamarzonego — niechaj cyprysy moje
napelni szmerami proroczym.

W ciemności schodzi duch mój — w ciemności rozłączone od szronu gwiazd — łyska-
jące kopułą czarodziejskiego zamku, gdzie białe rumaki stręcane są w głuche jeziora —
a w fosforycznych grotach uczują widma potępionych.

Tysiącletnie drzewa rozpaczy nurzają się w lodowych zatorach, płyną szeleszcząc ku bez-
dennym wirom — nad mglistym wyżłobionym lejem Anioł śmierci waży się w krwawym
płomieniu, niby dogorywająca na wieży latarnia.

Stało się —
zapadły podemną niebios — kępa kwiatów pod stopą kamiennego olbrzyma i mrok
zgęstniał dokoła.
A nad głębiami Duch — gasi gwiazdy — i rozżarza wizye, świetniejsze od gwiazd.

Orland Szalony

Kwiat purpurowy marznie w lodowni
w upiornych snach —
dusza się błąka z zarzewiem głowni,
by odgnać strach.

Tam — na Golgoty krzyżu zawisnął
skrwawiony kruk —
harfa gra cicho — skrzydłami błysnął —
u Jego nóg.
A więc ty dziki śmiechu zwątpienia
składasz Mu lży?
lecz to kość ludzką gryzły wśród cienia
złodniałe psy.

*

Hej, z maurytańskich śpiewnych sal
wybiega do mnie hurysa —
czarny płomienny jedwabny szal
z nagiego łona się zwisa.

Cyprysy — księżyc — fontann szmer —
zaczarowane ganki —
oddałem wszystkie gwiazdy sfer
za uścisk — Maurytanki.

*

Newady śnieżne zimne szczyty,
gdzie orły z wraskiem krążą głodne,
sosen pachnących malachity,
mórz turkusowych szlaki wodne —

— widzę — czerwony mam puginał
i krwi na ciele mojem plama,
gdym ją w uścisku już przeginał
ona o śmierć prosiła sama.

*

Na szafrowej snów głębinie
toną żałobne gwiazd mych łodzie.
A cień olbrzymi jest na wodzie
od chmury, która za mną płynie.

.....

Oh, w ciemnym borze
słowiki nucą —
oh, na przestworze
gwiazdy!

Polecę — polecę — polecę —
i umrę — u Twoich nóg —
w głębokiej zimnej rzece —
śniąc, że u Twych nóg.

Dusza jak płomień biały
przez morza leci w dal —
ja rycerz Boga — lecz o skały
zmiądzylem święty Gral.

W przydrożnej wisiał iwie
skrwawiony za mnie Mistrz —
ja mam ran więcej! — orły żywię
mem sercem — burzo świszcz!

*

Ach, w modrzewiowym dworze
gdzie na kominku płonie żar
(obroń tej myśli, Boże!)
podejdę w ciemny jar —
— — wilkołak! będę pił twą krew —
i twoje dziatki — —
wydrę im z trzew
ten jęk — co serce opiekielni —
matki!
— — — Zawyje wicher, zawierucha —
i ujrysz mojego ducha,
jak twojego męża głowę
będę włókl —
i uderzę nią o przydrzwia brązowe.
.....
i ujrysz mię wśród zamieci,
jak będę go włókl i krwawił —
i wyc będziesz — ty — i twoje dzieci —
a szatan będzie z borów błogosławił
tej mocnej — jak śmierć — zemście.

Czarne Xięstwo

Pną się we mnie czarne kwiaty —
złote kwiaty,
krwawe kwiaty.
Nim Adonai przeklął Kainowe plemię
wirowały już te światy
w ogniach Mocy i Tronów —
i z kryształowych dzwonów
pływały w rajskich melodyach na ziemię.

Ach, moich szaleństw złowieszcze bachmaty
wichrem spadających komet
uniosły mię w zamek Chimery —
gdzie na krzyżach rozpięte
ciała męczonych Andromed
i niemych Sfingów twarze wniebowzięte.
(...fosforycznie przyświecają
w studniach głębokich —
jednookich
olbrzymów do się zapraszają...)

Na rubinowym szczycie, oplątana w liany
zodyaków i w sennych mgławic protosfery —
ta Jeruzalem piekielna.
Jako płonące świeczniki
żarzą się wichrem rozszumione cedry.
Wśród kolumn czarnych olbrzymiej katedry
zaklęta postać leży Bereniki.
(...a hymn jej grają
zimowe bezdroża —
a skrzydła nad nią roztaczają
Samumy...)

*

Pośród nocy miesięcznej przez bory
orszak magów płynie w adoracji —
nad słoniami złota kiść akacyi —
to królowie wyklętej Gomory.

W tańcu zwiewnym czarne bajadery
lśnią skarbami podziemnej Golkondy —
na warkoczach skrzą gwiazdy, drżą szmery,
jak kwiat mango w ściskach anakondy.

Wrzask tympanów, brzmia dzikie litaury,
od pochodni goreją świątynie —
to na Olimp się wdarły Centaury
i w zadumie patrzą na boginię:
(a hymn jej grają
zimowe bezdroża —
a skrzydła nad nią roztaczają
Samumy).

Nad cysterną — wśród gorącej splątanej zieleni
kwiat niewoli brudną krwią się mieni
i zatapia w mrok siny swe łona —
duch za kratą wyteża ramiona.

*

Kiedy w rajskim dziwnym śnie,
kołysany szeptem tulipanów,
w mgły srebrzyste przyoblokłem Cię
na dalekiej wyspie Oceanów
(w dziwnym rajskim śnie) —

szafirową w ogniach różę
wydałem z mojego łona
i lzy szczęścia w gwiazd wichurze
przetopiłem w blask Oryona —
ach, ujrzałem Cię:
przezemnie wyśnioną,
przezemnie na wiek potępioną.

Bóg mściwy wyrwał ten mój serca kwiat
i wśród jaskiń księżycy pustyni
duchy węzów się wzniosły w las pinij —
a ze skał niebosiężnych gdzie był chram
patrzył na mnie fosforyczny zimny gad —
ze skał, gdzie się tuli śmierć do bram.

*

Ponad głębiami czarnych wód
leżę w bezchwiejnym cichym śnie
i marzę — że ty przyjdiesz mnie
tam strącić — w swój piekielny gród.
Na uczcie króla Baltazara
sfalszował mag żydowski Daniel
jej złote imię Upharisim.
A imię znaczy:
— nieśmiertelny
— i bogom równy!
— zejdź w zimny wilgny loch kościelny
— i zabij tę, co w trumnie śni —
— Mené — Mené — co w mroku łśni —
— jej duszę — serce twe —
— Mené — Mené!...
— a ja Cię wzniosę — bóg piekielny —
— ponad aniołów czyn niedokonany
— ponad najgłębszą z gwiazd
— o której mędrce marzą i szatany...

O pani konających, nasyć oczy moje.

*Lucifer*¹

Jam ciemny jest wśród wichrów płomień boży,
lecący z jękiem w dal — jak głuchy dzwon północy —
ja w mrokach gór zapalam czerwien zorzy
iskrą mych bólów, gwiazdą mej bezmocy.

Ja komet król — a duch się we mnie wicherzy
jak pył pustyni w zwiewną piramidę —

---

¹*Lucifer* — utwór Micińskiego *Lucifer* bywa traktowany jako kwadryptyk, którego część pierwszą stanowi utwór o tym właśnie tytule, drugą fragment poetycki o incipicie *Mój duch łańcuchem skuty do ziemi (...)*, część trzecią wiersz *Melancolia*, a czwartą fragment zaczynający się od słów *Oto mej duszy świętymia* — z *czarnych jak miłość marmurów (...)*. Dwie pierwsze części kwadryptyku znajdują się już w bibliotece, również pod tytułem *Lucifer*. [przypis edytorski]

ja piorun burz — a od grobowca cichszy
mogił swych kryję trupiość i ohydę.

Ja — otchłań tęcz — a płakałbym nad sobą
jak zimny wiatr na zwiędłych stawu trzcinach,
jam blask wulkanów — a w błotnych nizinach
idę, jak pogrzeb, z nudą i żalobą.

Na harfach morze gra — kłębi się rajów pożoga —
i słońce — mój wróg słońce! wschodzi wielbiąc Boga.

*

Mój duch łańcuchem skuty do ziemi
zwisa się w przepaść piekielnych łon,
a kiedy targnie skrzydły dźwięcznymi
głuche się echo ozwie jak dzwon.

U stropu mego gwiazda się żarzy
[serce me niegdyś kochało ją]
w przeanieleniu złotych witraży
ona się moją syciła krwią.

I znowu płynie gwiazdzista rosa
pocałunkami morderczych zórz —
oh, duszo moja, — oh, me niebios
rzucicie swe płomień w toń zimnych mórz.

Nie pragnę słońca — osamotniony —
z krzykiem złowieszczym upiornych snów,
bogowie mogli — jam był pojony
jak wy — ambrozją — i mlekiem lwów.

Organy grają Requiem żalu,
organy grają Centaurów zgon,
jak Damajanti płacze po Nalu,
tak burze, wichry, grady i szron —
wieczne są we mnie, jak lzy w opalu.

MELANCOLIA

Żyje we mnie jakiś głuchy płacz — jakiś szloch i płacz żyją we mnie —
niby w grocie kropel wieczny szmer, monotonnych kropel tajny jęk.
Ach, to pewno przez zbójców zamkniona ze złotymi włosami królewna,
(kasztelanka lub może pasterka) — z pól słonecznych, zielonych porwana,
zapomniana i w grocie zamknięta i na ostrych się głazach krwawiąca
złotowłosa mej duszy królewna.
Łzy jej płyną jak zimne opale — lzy jej płyną wśród nocy bez końca
i w kryształę się lodów zwisają — w zamyślenia wiszące kryształę.
Raz przypelznął za szmerem do grotu — wąż kusiciel tych głuchych podziemi,
usta chciwie przyłożył do źródła, lecz się wzdrygnął przed blaskiem nieznanym.
A wtem ujrzał w szafirach królewnę — i swe oczy głębokie, zielone —
swoje oczy widzące w ciemnościach utkwil w bladą płaczącą królewnę —
i mądrymi oczyma pocieszał i prowadził ją w otchłań głęboką —
fosforycznie oczyma przyświecał — i prowadził ją w otchłań głęboko.
Aż pod ręką skrwawioną, co szuka w mroku oparcia
grać poczęły jak dzwony bólów zamarzłych kryształę:

chór wyklętych pielgrzymów nuci pieśń grobu świętego,
tarcze błyskają, miecze — wśród kolumn czarnych bazaltu —
wstają z grobów olbrzymy — szal rozpędzonych rumaków
niesie ich w ognjach kłębiących przed gniewny w piorunach Majestat.
Nagle śpiewy zamilkły — głucha rozwarła się otchłań —
widać wśród ścian obslizgłych mgłą wirujące jezioro.
I na zwilgłym grobowcu drżąca spoczęła królowna
w otchłań patrzy bezgwiezdną — w świątyni zagasłych jezioro.
Wtem ją mocne ramiona objęły w krzyku bezdźwięcznym
i uniosły nad otchłań skrzydeł sześcioro
i ujrzała cudowną w blasku miesięcznym — twarz Lucifera.

*

Oto mej duszy świątynia — z czarnych, jak miłość, marmurów,
gdziem lud spiżowych posągów zaklął nad głębią rozpaczy.
Niech wichur morski gra, niech strąca lwów — Poskramiaczy
w płynny wulkanów żar — w ogniowy pałac Ahurów.
Tu napowietrzny most z bolesnych krwawych stygmatów
między górami na morzu, jakoby nici pajęcze —
i tu Cię będę niósł, jak chmura porwaną tęczę,
na ten najwyższy cypl — w zorzy polarnej dwóch światów.
I Tobie oddam regiony, co w skalnych zboczach mej duszy,
jak ametysty lśnią: sny prerye; sny jak miesiąc w borze,
i tę ścieżynę modlitwy, którą szedł Chrystus raz w mroku.
A dla mnie to bezbrzeżne kraterów gasnących morze,
upiory światła, wieczność, której już nic nie poruszy —
chyba ten Bóg — co przyszedł mię potępić — w Twoim wzroku.

Kain²

Wyszła mi z boru — w złocie warkoczy
z twarzą indyjskiej Bogarodzicy —
w błękitnych iskrach — w srebrnej przeźroczy —
nadksiężycowej wieszczka świątynicy...
Ach, rozkochały się w niej moje tęskne oczy —
ach, — i zabrzączał łańcuch mej ciemnicy.

Jak wulkan krwawy w łonie Arymana,
jak Samum, gdy się wichrami rozuzda —
tak we mnie otchłań — gwiazdami przetkana
leciała w państwo słoneczne Ormuzda.
Ach, rozkochały się w niej moje tęskne oczy —
ach, i zabrzączał łańcuch mej ciemnicy.

Nie wzbraniał mi jej smok, żelazna wieża,
zdradny labirynt, ni królewskie ramię —
miłość zwycięży wszystko — wszystko złamie —
ale nie miłość drugą do pasterza

---

²*Kain* — utwór ten składa się z kilku części, z których ostatnia, *Ananke*, została już opublikowana w bibliotece pod tym tytułem. [przypis edytorski]

Więc Śmierć przyzwałem — i śmierć odtąd żyje —
i wszechświat cały grobowcem przywarła —
— — — czuję mdły powiew — —
— — w oczeretach gnije — —
z tęsknoty — u nóg mych — umarła.

Na pustej trzcinie rozpiąłem jej włos —
nad śniącą rzeką schyliły się drzewa —
wiatr cicho płacze — ptak mogilny śpiewa —
to los mój — los!...
głębiny tajne pruć —
milczenia głuche mącić —
jako stracona Łódź
od brzegu się odtrącić —
mieć gwiazdy — gwiazdy rzucić —
i tylko piosnkę nucić —
to los mój — los!...

*

Magia mej duszy niechaj Cię wywoła
z zarzewia komet czy z mroku przepaści —
przyjdź — ustroimy w lotus nasze czoła
i gibkie ciała nasze nard namaści.

Pachną mi dziwnie Twoje złote włosy,
jak prześwietlone senne kłosy.
Twych oczu lazur, jak górskie jeziora,
w których się pławi czarna sykomorą.
A Twoje usta, pachnące jak róże —
chłodne — jak płomień zaklęty w marmurze.
W ogrodach piersi kwitnące jabłonie,
jakoby księżyc w mgieł srebrnych oponie.
Biodra toczone ze słoniowej kości,
jako indyjska świątynia miłości.

O przyjdź — na liściach zwiędłych piszę
ten sen mój oblakany —
rzucam je w strumień łez moich wezbrany —
niechaj w anielskie odpłyną zaciszę — —

Ale mi włócznieią swą miedzianą
potrząsasz — i groźna jak mrok —
roździerasz serce moje —
czarną pianą
dysze mi toń — ja pieczar tych smok —
weź moje skarby i Twe zimne serce —
opasz — niech błyszczą!

Szmaragd Ci wspomni te zielone łąki,
po których szliśmy strojni w asfodele —
rubin — czyścowe jeziora rozłąki —
i miłość, którą oddałaś w kościele
innemu — a dyament — moje serce dumne,
stopione w ogniach i rzucone w trumnę.
Na czole Twoim płomień chryzolitów,
abyś widziała gwiazdy konające —

ortoklast zimny, smutny jak miesiące
zamrozi w oczach Twoich sen błękitów.

Ale ci jeszcze składam te szafiry
i perły jak chmury bezdomne,
i krwawej jaszmy obłąkane wiry —
na znak, że Ciebie nigdy nie zapomnę —
pierścień Ci włożę z mrocznych karbonatów,
bo się spotkamy — za progiem tych światów.

*

Kiedy Cię moje oplotą sny —
jak białe róże —
nie bój się kochać — ja — i ty
w nieba lazurze.
Ziemia, jak echo minionych dni,
grające w borze,
a nasze duchy wśród martwych pni
wieszają zorze.
Serce mi splatasz koroną gwiazd,
hymnem warkoczy —
podemną góry, wieżycę miast —
nademną — oczy.
Dziwnie się srebrzysz, aniele mój,
w tęczowym piórze —
fontanny szemrzą, gwiazd iskrzy rój —
wonieją róże...

*

Jest serca kraj na modrej morza fali,
gdzie Centaur dzikiej poucza mądrości,
gdzie bór indyjskie rozwiesza wonności
i w wodospadach rzeka się krysztales.
Tam żyjesz Ty — i Bóg mi Cię zazdrości —
i weźmie Cię — gdy serce moje spali.

*

Błękitnym echem letniej zarzy,
szumem kwiecistych traw —
głęboko na dnie lśni i marzy
w czarze krateru staw.

Podziemnych duchów serce szklane
gra Bogu dziwną pieśń —
jak Anioł dumne, nieskalane
przez lzy, ni pleśń.

Tu chciałbym marzyć w noc gwiazdzistą
na czole mieć Twą dłoń —

i zejść przed jutrznią w uroczystą
głęboką zimną toń.

Lecz wiem, że wznosząc nad anioły
rajów Ci oddam moc —
sam w głuche muszę iść padoły
w głęboką zimną noc.

*

Na księżycu czarnym wiszę
patrzac w gwiazd gasnących ciszę.
W mroku dumnym i bezgłośnym
ze strzaskaną harfą snów
płynę — szukam jej —
nie odnajdę już.

INFERNO

Wichry i dżdże — niebo od gromów rozdarte,
węże błyskawic i wycie szatanów —
duch mój zgnieciony głębią Oceanów
szyderstwem kluje swą zastygłą wartę.

— Ha, Belfegorze! doli twej zazdrosczę,
bo ogień chłonać, jak ptak nieśmiertelny —
światów gasnących bard, księżę udzielnny —
w Ławrach swych grzebiesz mar anielskich moszcze.

Skrzył fosforycznie, choć mróz lodowaty
ścinał me żyły. I wyciągnął skrzydło
i pot uronił na żelazne kraty —
syknęły z bólu — i pękły. Straszdyło
wszponia się we mnie swym wzrokiem bez powiek
i szepce: masz mnie — jam twój skryty człowiek.

ANANKE

Gwiazdy wydały nademną sąd:
— wieczną jest ciemność, wiecznym jest błąd.
— Ty budowniku nadgwiezdnych wież
— będziesz się tulał, jak dziki zwierz,
— zapadnie każdy pod tobą ład —
— wśród ognia zmarzniesz — stlisz się jak lont.

A gwiazdom odparł królewski duch:
wam przeznaczono okrężny ruch,
mojej wolności dowodem błąd,
serce me dźwiga w głębinach ład.
Poszumy płaczą mogiłnych drzew,
lecz w barce życia płynie mój śpiew.
Ja budowniczy nadgwiezdnych miast
szydę z rozpaczy gasnących gwiazd.

Kallypso

Oh, brylantowe iskry na czarnym szafirze
niebiosów — oh, serca mojego łabędzie....
grobowce straszą mnie, cyprysy w kirze,
a jego niema, nie będzie....
Lira mi pękła na grani ołtarza
gdybym chciała serce wypłakać swym śpiewem.
Na górach pali się wulkanów żarza,
jak kiedy leżał rozbitek pod drzewem.
W brązowej twarzy, okolonej mrokiem,
paliły się oczy straszliwe:
skrzydlate słońca gdzieś w jarze głębokim,
dumne, szalone, złe a razem tklive.
Raz — kiedy Centaur konał z mego noża —
(poznaję teraz — kara boża....)

Agralu! owoś pędził obłąkany
po kamienistych puszczech i uroczną pieśnią
zakląłeś gwiazdy, Kocytu szatany,
abym ja była z tych, co w mękach nie śnią,
powieki mając kleszczami obcięte —
dni moje — jako trawy żółte....
Bóg mi się zjawiał w czerwonym piorunie,
za miłość moją darząc tron z niebiosów —
lecz jam wołała wśród lilij i wrzosów
słuchać rapsodu na śpiżowej strunie:
noc — pożar — wyróżnione narody
i obłąkane widziadłem dziewice....
Leciały do mnie duchów korowody
za swą królowę biorąc — Osmętnicę;
więc czarodziejskie tworzyłam im raje —
kwieciste, wonne zapomnień ruczaje.

Był zmierzch. A na dnie grotty gwiazdy się w jeziorze
złociły, jak połamane w hieroglif miesiące —
on — na samotnej skale, wychodzącej w morze
płakał — i słowa rzucał gorejące —
krzyk przeraźliwy, niby orła w klatce —
wnętrza zadrgały we mnie — a już w matce.
.... Płyn! do ojczyzny tęsknisz pewnie —
płyn!... nogi całowałam rzewnie.
Z wichrem poleciał w burzliwej zawiei
straszydła ścigać i lądy nieznane.
Fal słucham morskich, zapatrzona w pianę,
jako w trujący błady kwiat nadziei.

O ty, co ziemne okrążasz padole
samotny ogniu! w zagrobowej ciszy
siejący marzeń srebrnych asfodele —
oto ofiarne ci składam jemioly —
powiedz tej Mocy, która serc nie słyszy,
że tak się zetli, jak serce — w popiele.

Korsarz³

Żywołem moim huragany wód.
Lecz pomnę, żyłem nad brzegami rzeczki,
poily wonią mnie drobne kwiateczki
i wierzb otaczał pieszczotliwy chłód.
Migały rybek szybujące strzałki,
jak pierś kobieca świecił piasek miałki —
woda szeptała: baw się ze mną, baw...
Wtem usłyszałem nademną w purpurze
orły lecące piersią przeciw chmurze,
jak przeciw Persom para greckich naw.
I szał mnie porwał — i miecz zardzewiony
rzuciłem w serce kochanki wysnionej —
i biegłem w puszcze, choć słyszałem jęk.
A Bóg mnie przeklął. Ja przekląłem Boga.
Odtąd me serce nie zna, co jest trwoga
i mowy innej, nad fal ciemnych dźwięk.

Na skałach leżał okrętowy tram.
Topór do ręki. Wypłynąłem śmiało
słońcu naprzeciw, co jeszcze nie wstało.
Nademną orły dwa. Ja człowiek — sam.

*

Tak jestem smętny, jak kurhan na stepie —
a tak samotny, jak wicher na morzu —
a tak zbłąkany, jak liść na bezdrożu —
a tak zwinięty, jak położ w czerepie.

Straszą mnie widma i tajemne zbrodnie,
śpiewają rajów skrzydlate Ahury —
gdybym rozedrzeć mógł na sercu chmury
rzucalbym gwiazdy sercom bezpodobnie!

Gdybym ja nie był druid skamieniały,
bóg bez wieczności i król bez korony —
gdybym ja nie był ptak morski szalony —
gdybym ja nie był od męki czerniały,
gdybym ja nie był jak śpiew na mogile —
powiódlbym — na Termopile!

*

W zaczarowanym lesie, pełnym jaśni
błądzą głębokie cienie, pełne łez —
ach, serce moje drży od łez,
jak dziecię przerażone w baśni.
Na śniegu złote lśnią kaczeńce,
lilowy szafran, blady szczaw —

³*Korsarz* — utwór ten składa się z kilku części, z których dwie zostały już opublikowane w bibliotece — fragmenty rozpoczynające się od słów *Tak jestem smętny (...)* oraz *Rycz burzo!*. [przypis edytorski]

słońcu się kłonią: my stracące,
lecz Ty nas w róży świetnej zbaw.
A słońce szydzi na lazurach:
powiędną róże, zmierzchną bzy —
lecz ja was pomszczę w ciemnych chmurach —
dobędę piorun z waszej łyzy.

*

Nademną leci w szafir morza
obłok, pojony mlekiem gór —
nademną śpiewa ptaków chór —
motyl, kochanek lilij łoża...

A ja pod mrokiem łyzy-kamienia
sączę swój ciemny jad, —
lecz śmiać się będę z przerażenia
tego, kto zerwie kwiat.

*

Rycz burzo! wicherze, potargaj te sznury,
w których mię dławi nędzny karzeł — ziemia —
i rzuć na przestwór, gdzie duch się oniemia
w kabalistyczny poemat natury.
Mroku podziemny! Twe głuche urwiska
wiodą mnie w grobów zapomnianych szpaler —
ja — Prometeusz przykuty do galer —
lękam się zimnych gwiazd urągowiska.
Ogień tajony serce moje kruszy,
jako lodozwał granitową skałę.
Pelion na Ossę! morza rozszalałe,
wulkany, słońca na zdobycie duszy —
i cóż posiadałem? kwiat z niebieskich pól —
cichy, bezkresny — niepojęty ból.

Król w Osyaku

*„Lew się ducha we mnie sroży
„i rzuca się i rwie ludzi
„wprzód, nim się rozum obudzi”.*

Łuną rozpaczy zażegajac siola
zbiegłem, żywota nie chroniąc przed tużbą.
Innego nie chcę, prócz ciszy, kościoła,
fałszywcom nie chcę być swakiem, ni družbą —
niechaj nas morza przedziela i step —
w miejsce korony wdziałem wilczy łeb.

Polszcza... kochałem ja się w twych rumieńcach,
którymi zorza wschodziła z za boru —
i w twoich złotych warkoczach i w żeńcach —

i w łyskawicach letniego wieczoru,
i w ryku żubrów, idących na spoj....
od szlochu pęknie pierś... Boh moj!

Przez ducha mgły i w zbroic chrzęście
widzę ten cudny gród — w sadach wiśniowych i w złocie.
Tutaj zdobyłem cześć — i tu straciłem szczęście —
tu greckiem wino lał bogini mej — Tęsknocie —
tu Antygony cień ślepy mi przyzywał Mag —
i tu wśród ciemnych burz słuchałem dzikich sag.

Hej, przy księżycu srebrnymi podkowy
zmiatałem kowyl z drużyną po stepie....
Hej, znawały mnie panięskie alkowy,
bo serca rubin pieśniami rozszczepię!
ja prosty rycerz — bard słońca i pół
więcej zdobyłem królestw, niżli — król.

Raz — osaczywszy połowieckie wieże
zsiadłem, rannego mając tabuńczyka —
a słońce krwawe już otwarło dźwierze,
przez które dusza Bogu się wymyka;
a na kurhanie stary Bojan grał —
miedziane struny wieszczą pieśnią rwał.

I zmiłkł. Ujrzałem olwijską kniaziównę
na koniu wciął lecącą z Czarnomorza —
Stanąła, klęka. Oczy gwiazdom równe
wbija mi w serce, mówiąc: „ta krwi zorza —
„to moje władztwo! zgłiszcza — to mój dom!
„biegłam — monachów mając z nożami — lub srom.

Com odrzekł — nie wiem, bo chóry Eonów
już mnie objęły w grające pierścienie —
i blask poczułem, jak jeden z tych Tronów
na których gwiazdne oparł Bóg sklepienie.
Szliśmy — tęczami obryzgani ros
z kurhanów leciał dziwny — rajski głos.

Lecz któż, o Panie, zmierzył Twe krawędzie
i wieczność morza przelał do swej dłoni?
Któż wie co było — i któż wie, co będzie?
za spadającą gwiazdą któż pogoni?

Pani! jedyna moja — wszechświat w Tobie
poznałem, bom go ukochał przez Ciebie!
i jeśli teraz żyję smętny w grobie,
to z wiarą że się ocknę w Twojem sercu — w niebie.
Ach, gdym Cię złożył na marach otrutą —
bólami ściętą twarz — źrenice szklane —
tom ja przysięgnął taką pomstę lutą,
jak Duch — co pisał ogniem: Thekel-Mane!

Przez nocy tysiąc szukałem zbrodniarza,
w gusła zabrąłem i w czarne zaklęcia —
Szatan objawił: zbrodniarz u ołtarza —
— służy mnie — ale ma wygląd jagnięcia —

— służy mnie — ale go oddam bez żalu —
— ażebyś poznał bratyma w szakalu.

— Tyś go paizem swym zasłaniał w sieczy —
— niejedna tobie zań przyłgnęła rana —
— ale jest zdrady pełen duch człowieczy,
— gorszej — niż ciało paląca toffana.
— Idź w grób — i legnij pod ciemnymi jodły,
— wszystkie cię gwiazdy prócz jednej — zawiodły.
— I tę jedyną — Tobie zadmuchięto.
— Ale masz w sobie, czego nikt nie zżarzy:
— Prometeiczny ogień — duchów święto —
— w zamurowanym lochu blask witraży...
Coś mówił jeszcze — koń mój zdębion trwogą —
szedł jakiś żebrak lichej wiejską drogą.

Rozsiekleń. Z świstem lecąc przez mokradła,
deptałem węże jako srebrne struny —
a z borów na mnie leciały widziadła
i twarz zielona z nadpróchniałej truny —
wtem kościół. Z koniem wjechałem do nawy,
lud śpiewał. Chrystus patrzył na mnie łzawy.

„Nie będę Tobie służył, Jezu miły,
„boś nie jest Bogiem gwiazd ani ananki”.
Na wieży dzwony same rozdzwoniły
i same gasnąć poczęły kaganki —
on — słońce krzyżma wzniosł — lecz patrzył groźnie —
już leżał w krwi...

Ja król — ja sędzia — archanioł sumienia —
zbirem stanąłem przed lico ojczyzny.
Czemuż w mem sercu nie dotknęła blizny,
którą korona mi wryła cierpienia —
czemuż na gwiazd mych nie patrzy agonię —
krzyżową mękę moją: rex poloniae!

Jeśli niewinny — niebo mu otwarłem,
sam żyjąc w piekle miłości straconej,
jeśli męczennik — jak lew go rozdarłem,
ciemnym nieszczęścia grotem przebodzony —
bo huczy we mnie tak ogromny dzwon,
że gdy uderzy — to aż w Boga tron.

Kto tu? znów przyszedł... oczyma przebija —
szepce — tak cichy rozpacznie i błady
„Jam święty — zbawił mię Chrystus Maryja” —
precz maro! szatan cię wysłał na zwiady —
któż wie cokolwiek? dusza ciemny bór —
dusi mię — słońca! — wieków chór...

Jak cicho... w małym ogródku przy celi —
czerwone maki i modre baldaszki
i te dziewanny, jak w złocie anieli
i migocące lazuruowe ważki...
Czy z mazowieckich jezior wy? czy na jej kurhanie
gra pieśniarz? czy w borach tam słycać szlochanie?

...I odleciały!... a jam ryknął płaczem —
gardzą — nieszczęścia królem i tułaczem.
Ojczyzno! mych krwawiących kości
nie złożę w Tobie — bobym Piotrowinem
świadczył, wbrew ducha miłości —
żeś mi macochą była, choć ja — synem.

Lamentacye

Szumi wicher — płacze, w gałęziach jodłowych —
dokądże mnie wiodą bogunki żałobne?
— Poprzez góry, morza — przez wulkanów jamy
powiedz mi braciszka na trójsen głęboki.
W pierwszym śnie on wyśni lico ukochanej
i będzie z nią płynął po złotych jeziorach;
a w drugim śnie bory, pałace wysokie,
miesiące czerwone i serce Chrystusa;
a w trzecim: głębokie grotty lazuruowe
i gwiazdy grające — i że jest — szczęśliwy!

O siostry żałobne — czemuż mię niesiecie
w zimne kurytarze nad stojącą wodą?
Ale nie odrzekły — twarz mi zakrywają
i grają i łkają na czarownym flecie.

Baśń

Śpią wierzchołki gór
w fioletowej mgle —
tajemniczy bór
ukołysał mnie —
i przytulił mnie —
usynowił mnie —
i do siedmiu cór
powiódł w białej mgle.
Błyszczą zamek szklanny
na czarnym ostrowie —
a kwitną dziewanny
i maków pąsowie...

Na bawolim zagrał rogu siwy groźny Bór —
wypłynęło na jezioro siedm królewskich cór.
Ta Bez serca, jako hiacynt, jak hiacynt różowy,
a Z węzami — jak lilija — lilija anielska;
nad Umarłą szybowały krogulce i sowy,
a Zaklętą owionęły mórz głębokich zielska.
Dumna rozpacz — na harfie lazuruowej grała,
Kwiat niewoli — łańcuchy do gwiazd przykuwała,
a Nieznaną — tęczowe kryją mi welony
i jak pierścień Saturna, grają złote dzwony.

Do łodzi mię proszą na bezchwiejne tonie —
i kwiatem paproci operlają skronie —
i płyną wśród skał pod mostem kamiennym —
idzie pacholę z krzyżem promiennym.

Ten utwór nie jest objęty majątkowym prawem autorskim i znajduje się w domenie publicznej, co oznacza że możesz go swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać. Jeśli utwór opatrzony jest dodatkowymi materiałami (przypisy, motywy literackie etc.), które podlegają prawu autorskiemu, to te dodatkowe materiały udostępnione są na licencji Creative Commons Uznanie Autorstwa – Na Tych Samych Warunkach 3.0 PL.

Źródło: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/straceni-z-niebiosow>

Tekst opracowany na podstawie: Tadeusz Miciński, W mroku gwiazd, Kraków 1922.

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Wolne Lektury (<http://wolnelektury.pl>). Redakcję techniczną wykonała Paulina Choromańska i Wojciech Kotwica, a korektę ze źródłem wikiskrybowie. Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Okładka na podstawie: Ben Smith@Flickr, CC BY-SA 2.0

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Nowoczesna Polska – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przekaż 1% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Nowoczesna Polska, KRS 0000070056.

Dołącz do Towarzystwa Przyjaciół Wolnych Lektur i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przekaż darowiznę na konto: szczegóły na stronie Fundacji.